

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MONITORINGO ĮSTATYMO NR. VIII-529 8 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-897 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-898

2021 m. d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. gruodžio 1 d. sprendimo Nr. SV-S-320 13 ir 14 punktus, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymo Nr. VIII-529 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-897 (toliau – Projektas Nr. 1) ir pasiūlyti Seimui jį tobulinti pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

1.1. Projekto Nr. 1 1 straipsnio 1 dalimi siūloma papildyti Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymo (toliau – Monitoringo įstatymas) 8 straipsnio 4 dalies 1 punktą – nurodyti, kad savivaldybės institucijos, organizuodamos ir vykdydamos savivaldybių aplinkos monitoringą, turi užtikrinti nuolatinius savivaldybės teritorijos gamtinės aplinkos būklės stebėjimus, tačiau Monitoringo įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad aplinkos monitoringas – tai sistemingas gamtinės aplinkos bei jos elementų būklės kitimo ir antropogeninio poveikio stebėjimas, o 3 straipsnio 1 punkte nurodyta, kad vienas iš aplinkos monitoringo uždavinių – nuolat ir sistemingai stebėti gamtinės aplinkos ir jos elementų būklę. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlytina nekeisti Monitoringo įstatymo 8 straipsnio 4 dalies 1 punkto, nes siūlomas galiojančios nuostatos papildymas žodžiu „nuolatinis“ neatitinka šiame įstatyme įtvirtintos aplinkos monitoringo apibrėžties ir yra perteklinis.

1.2. Projekto Nr. 1 1 straipsnio 2 dalimi siūloma papildyti Monitoringo įstatymo 8 straipsnio 4 dalį 3 punktu, nustatančiu reikalavimą savivaldybės institucijoms analizuoti ir vertinti gyvenamosios aplinkos kokybės įtaką visuomenės sveikatai, sergamumui ir mirtingumui. Siūloma nuostata nėra Monitoringo įstatymo reguliavimo dalykas, nes, vadovaujantis Monitoringo įstatymo 2 straipsnio 1 ir 2 dalimis, šis įstatymas reglamentuoja gamtinės aplinkos bei jos elementų būklės stebėjimą, žmogaus veiklos įtaką gamtinei aplinkai. Atsižvelgiant į tai, siūlytina atsisakyti Projekto Nr. 1 1 straipsnio 2 dalimi siūlomo Monitoringo įstatymo 8 straipsnio 4 dalies 3 punkto.

1.3. Projekto Nr. 1 1 straipsnio 3 dalimi siūloma papildyti Monitoringo įstatymo 8 straipsnio 4 dalį 4 punktu – nustatyti, kad savivaldybės institucijos turi „teisės aktų nustatyta tvarka teikti informaciją visuomenei ir valstybės institucijoms. Ne vėliau kaip iki einamųjų metų balandžio 1 d. patvirtinti ir pateikti monitoringo ataskaitą už praėjusius metus savivaldybės interneto svetainėje. Monitoringo ataskaitos turi būti pateikiamos ne mažiau nei 5 metus“.

Šiame punkte numatytas terminas – iki einamųjų metų balandžio 1 d. –per trumpas, kadangi aplinkos monitoringas – ne tik duomenų apie aplinką rinkimas, bet ir šių duomenų apdorojimas, aplinkos bei jos elementų būklės kitimo vertinimas ir prognozė, todėl siūlytina numatyti ilgesnį savivaldybių aplinkos monitoringo ataskaitų patvirtinimo ir paskelbimo terminą. Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, taip pat siūlytina įvardyti, kuri savivaldybės institucija turi tvirtinti savivaldybės aplinkos monitoringo ataskaitą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 punkte įtvirtintu teisėkūros aiškumo principu, siūloma Projekto Nr. 1 1 straipsnio 3 dalimi keičiamo Monitoringo įstatymo 8 straipsnio 4 dalies 4 punktą išdėstyti taip:

„4) teisės aktų nustatyta tvarka teikti informaciją visuomenei ir valstybės institucijoms. Savivaldybės vykdomoji institucija, kalendoriniams metams pasibaigus, parengia savivaldybės aplinkos monitoringo ataskaitą, ją tvirtina savivaldybės taryba. Patvirtinta savivaldybės aplinkos monitoringo ataskaita ne vėliau kaip iki einamųjų metų liepos 1 d. paskelbiama savivaldybės interneto svetainėje. Joje turi būti skelbiamos paskutinių penkerių kalendorinių metų savivaldybės aplinkos monitoringo ataskaitos.“

2. Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-898 (toliau – Projektas Nr. 2) ir pasiūlyti Seimui jį tobulinti pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

2.1. Projektu Nr. 2 siūloma papildyti Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 6 straipsnio 7 dalį – nustatyti, kad vietos savivaldos institucijos vykdo nuolatinį aplinkos monitoringą savivaldybių teritorijoje, vertina aplinkos kokybės įtaką visuomenės sveikatai, sergamumui ir mirtingumui, rengia ir įgyvendina aplinkos monitoringo programas, teikia visuomenei ir savivaldybės tarybai aplinkos monitoringo ataskaitas. Siūlomos nuostatos nėra Aplinkos apsaugos įstatymo reguliavimo dalykas. Pagal Aplinkos apsaugos įstatymo 2 straipsnyje nurodytą įstatymo paskirtį, šis įstatymas reguliuoja visuomeninius santykius aplinkosaugos srityje, nustato pagrindines juridinių ir fizinių asmenų teises ir pareigas išsaugant Lietuvos Respublikai būdingą biologinę įvairovę, ekologines sistemas bei kraštovaizdį, užtikrinant sveiką ir švarią aplinką, racionalų gamtos išteklių naudojimą Lietuvos Respublikoje, jos teritoriniuose vandenyse, kontinentiniame šelfe ir ekonominėje zonoje, atsakomybę, ekonomines sankcijas už juridinių asmenų padarytus aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus siekiant veiksmingos šių pažeidimų prevencijos ir nuostatas dėl bylų dėl ekonominių sankcijų skyrimo teisenos. Atsižvelgiant į tai, siūlytina atsisakyti Projektu Nr. 2 siūlomų Aplinkos apsaugos įstatymo 6 straipsnio 7 dalies papildymų.

2.2. Pažymėtina, kad Aplinkos apsaugos įstatymo 25 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad aplinkai ir jos komponentų būklei stebėti Lietuvos Respublikoje sudaroma vieninga aplinkos monitoringo sistema, apimanti valstybinį ir ūkio subjektų aplinkos monitoringą, Monitoringo įstatymo 4 straipsnyje nustatyta, kad „Aplinkos monitoringo sistemą sudaro valstybinis, savivaldybių ir ūkio subjektų aplinkos monitoringas <...>“. Siekiant teisinio reguliavimo suderinamumo, siūlytina keisti Aplinkos apsaugos įstatymo 25 straipsnį. Atkreiptinas dėmesys, kad Aplinkos apsaugos įstatymo 25 straipsnyje įtvirtintos nuostatos ir dėl aplinkos monitoringo organizavimo, koordinavimo, finansavimo. Šiuos teisinius santykius reglamentuoja specialusis Monitoringo įstatymas. Vadovaujantis Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 5 ir 6 punktuose įtvirtintais teisėkūros efektyvumo ir aiškumo principais, siūlytina Aplinkos

apsaugos įstatymo 25 straipsnyje įtvirtinti nuorodą į Monitoringo įstatymą ir atsisakyti nuostatų atkartojimo.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlytina Projektą Nr. 2 papildyti nauju straipsniu, kuriuo būtų keičiamas Aplinkos apsaugos įstatymo 25 straipsnis, ir šį straipsnį išdėstyti taip:

„25 straipsnis. Aplinkos būklės stebėjimo sistema.

Gamtinei aplinkai ir jos elementų būklei stebėti Lietuvos Respublikoje sudaroma vieninga aplinkos monitoringo sistema, apimanti valstybinį, savivaldybių ir ūkio subjektų aplinkos monitoringą. Valstybinio, savivaldybių ir ūkio subjektų aplinkos monitoringo turinį, struktūrą, įgyvendinimą, aplinkos monitoringo procese dalyvaujančių subjektų teises, pareigas ir atsakomybę nustato Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymas.“

3. Projektą Nr. 1 ir Nr. 2 2 straipsnio nuostatose, reglamentuojančiose įstatymų įsigaliojimą, nustatyti šių įstatymų įsigaliojimo datą – 2022 m. gegužės 1 d.

Ministras Pirmininkas

Aplinkos ministras